

Socialstyrelsen

**Litteraturliste til temaet
Udviklingshæmning
og sundhedsfremme**

marts 2021

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Udgivet 22. marts 2021

Litteraturliste til temaet Udviklingshæmning og sundhedsfremme

Baggrund for søgning

År for søgning: juni 2020

Tidsafgrænsning: 2010-2020

Geografisk afgrænsning: Nordisk

Den samlede litteraturliste

Adolfsson, P. (2010). *Food Related Activities and Food Intake in Everyday Life among People with Intellectual Disabilities*. Uppsala: Uppsala Universitet.

Adolfsson, P. et al (2012). Foodwork among people with intellectual disabilities and dietary implications depending on staff involvement. *Scandinavian Journal of Disability Research*, Vol. 14 (1): 40-55.

Aldring og Helse (2010). *Helsesjekk ved utviklinghemning*. Aldring og Helse – Nasjonal Kompetansetjeneste. Tilgjengelig fra <https://www.aldringoghelse.no/helsesjekk-ved-utviklingshemning/> [lokaliseret 01-12-2020].

Aldring og Helse (u.å.). *Årlig helsekontroll*. Aldring og Helse – Nasjonal Kompetansetjeneste. Tilgjengelig fra: <https://www.aldringoghelse.no/utviklingshemning/utviklingshemning-og-aldring/helse-og-sykdom/arlige-helsekontroll/> [lokaliseret 07-12-2020].

Andersen, B.R. (2019, 28. januar). *Sundhed er andet end gulerødder: Botilbud vægter samvær og relationer højt*. VPT Viden på Tværs. Tilgængelig fra: <https://vpt.dk/handikapområdet/sundhed-er-andet-end-gulerodder-botilbud-vaegter-samvaer-og-relationer-hojt> [lokaliseret 12-03-2021].

Assadi, A. (2012). *Att hantera övervikt och alkoholmissbruk: Exempel från gruppboheter för personer med utvecklingsstörning*. FoU-Södertörns skriftserie nr. 110/12. Tullinge: FoU-Södertörn.

Baum, F. (2015). *The New Public Health*. South Melbourne: Oxford University Press.

Bekendtgørelse af sundhedsloven, LBK nr. 903 af 26/08/2019. Tilgængelig fra: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/903> [Lokaliseret 15-10-2020].

Bergström H. et al. (2013). *Hälsöfrämjande gruppboheter: Planering, genomförande och utvärdering av ett hälsöfrämjande program*. Rapport 2013: 5. Stockholm: Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin.

Blomqvist, Sven & Rehn, Börje (2015). Fysisk aktivitet och hälsa för personer med utvecklingsstörning. *Fysioterapi*, (1): 26-31.

Børne- og Socialministeriet (2018). *Socialpolitisk Redegørelse*. Kbh.: Børne- og Socialministeriet.

- Brinck, N. et al. (2010). *Sundhed i sociale tilbud – til voksne med særlige behov*. Kbh.: Sundhedsstyrelsen.
- CFK (2015). *Indflydelse på egen sundhed*. Aarhus: CFK – Folkesundhed og Kvalitetsudvikling.
- Danske Handicaporganisationer (2014). *Hvidbog: Veje til lighed i sundhed for mennesker med handicap*. Taastrup: Danske Handicaporganisationer.
- Danske Handicaporganisationer (2019). *Hvad koster det at indføre sundhedstjek? Økonomisk overslag over udgifterne ved at indføre sundhedstjek til borgere med kognitive og psykiske handicap*. Notat. Tilgængelig fra <https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/hvad-koster-indfoere-sundhedstjek> [lokaliseret 02-12-2020].
- Danske Handicaporganisationer (2019). *Tilbud om helbredsundersøgelse (sundhedstjek): Tidlig opsporing blandt borgere med kognitive eller psykiske handicap*. Notat. Tilgængelig fra: <https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/forebyggende-helbredsundersogelse-sundhedstjek-forslag> [lokaliseret 27-11-2020].
- Dehn, M. et al. (2017). En sanselig vej til sundhed. *LEV*, (8): 32-34.
- Dehn, M. et al. (2018). *Lev med sundhed: Øvelser for udviklingshæmmede med fokus på mad, motion, sanser og leg*. Kbh.: LEV med sundhed & Landsforeningen LEV.
- Det Centrale Handicapråd (2017). *FN's konvention om rettigheder for personer med handicap*. Kbh.: Det Centrale Handicapråd.
- Dønnestad, J. & Dale-Western, I. M. (2018). *Folkehelseprosjekt i boliger og aktivitetssenter for utviklingshemmede: Sluttrapport 2018*. Oslo: Bydel Grorud, Oslo Kommune.
- Ellingsen, Karl Elling (2007). *Helseoppfølging av personer med utviklingshemning*. Trondheim: NAKU.
- Elnan, I. (2010). *Idrett for alle? Studie av funksjonshemmedes idrettsdeltagelse og fysiske aktivitet*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS, Senter for Idrettsforskning.
- Elvén, B.H. (2010). *Problemskabende adfærd ved udviklingsforstyrrelser eller udviklingshæmning*. Virum.: Dansk Psykologisk Forlag.
- Flachs, Esben M. et al. (2014). *Sundhedstilstanden blandt voksne med udviklingshæmning*. Kbh.: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- From, D.-M. et al. (2013). *Sundhedsfremmende pædagogik i hverdagskulturen: Et forsknings- og udviklingsprojekt om sundhedsfremmende erfaringer og praksis i specialiserede institutioner for mennesker med funktionsnedsættelser*. Roskilde: Roskilde Universitet.
- Furesø Kommune (2014). *Styrk sundheden: Slutevaluering af 'Sundhedsfremmeprojekt på bosteder for psykisk udviklingshæmmede'*. Værløse: Furesø Kommune.
- Holsaae, Maria & Bentzen, Heidi (2014). *Lige adgang til sundhedsvæsenet: Sundhedstjek hos egen læge til personer med udviklingshæmning eller sindslidelse i botilbud*. Taastrup: Danske Handicaporganisationer.
- Ineland, J. (2014). Kropp och känsla: Perspektiv på utvecklingsstörning och hälsa. *Socialmedicinsk Tidsskrift*, (6): 640-650.
- Jensen, N.R. (2012). Viden om voksne mennesker med handicap (pdf). Kbh.: Socialpædagogernes Landsforbund.

- Johansen, L. H. et al. (2017). *Pasientopplæring for personer med udviklingshemming: En statusrapport*. Trondheim: NAKU – Nasjonalt Kompetansemiljø om Utviklingshemming.
- Johansson, C. & Roslund, J. (2017). *Motivation för vuxna med funktionsnedsättning: En utvärdering av Remotivationsprocessen som habiliteringsinsats vid vuxenhabiliteringen*. FoU-rapport 5/2017. Ystad: FoU-enheten, Habilitering og hjælpemedel Region Skåne.
- Kjeldsen, S. B. (2013). Stor forskel på bostedernes sundhedsindsats. *Sygeplejersken*, Vol. 113 (9): 24-25.
- Kjeldsen, Susanne Bloch (2013). Helbredstjek og sundhedsfremme er en undtagelse. *Sygeplejersken*, Vol. 113 (9): 22-23.
- Køhler, L. (2010). "Gir' I ikke en pizza?". *Udviklingshæmmedes vilkår og kommunernes muligheder i det sundhedsfremmende arbejde*. Bachelorprojekt i Sundhedskommunikation.
- Larsen, Louise Boye & Jørgensen, Maria Lincke (2011). *Udviklingshæmmede og kræfttramte: Erfaringer fra otte bosteder i Danmark*. Kbh.: Socialt Udviklingscenter SUS.
- Laursen, A.M.F. et al. (2015). *Sundhedstjek 2011-2014*. Rapport. Ørsted: Tangkær, Specialområde Socialpsykiatri Voksne.
- LEV (2016, 19. august). *Sundhedsprojekt dokumenterer massivt behov for sundhedstjek*. Tilgængelig fra: <https://www.lev.dk/nyheder/2016/august/sundhedsprojekt-i-roskilde-dokumenterer-massivt-behov-for-sundhedstjek> [lokaliseret 07-12-2020].
- Lunde, Ninni Marlen (2019). *Om å lide i stillhet: På hvilke måter kan sykepleier kartlegge og vurdere smerte hos pasienter med redusert evne til selvrapportering?* Bachelor i sygepleje. Oslo: VID vitenskapelige høyskole & Diakonhjemmet Oslo.
- Molbæk-Steensig, S. (2019, 1. maj). *Arbejd med mental sundhed på botilbud*. VPT Viden på Tværs. Tilgængelig fra <https://vpt.dk/projekt/mental-sundhed-pa-botilbud> [lokaliseret 12-03-2021].
- Myndigheten för delaktighet (2020). *Begränsade livsval: Situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning*. Sundbyberg: Myndigheten för delaktighet.
- Nansen, L. N. (2020). Ulighed i sundhed. I: Sørensen, K. et al. (red.), *Udviklingshæmning: En grundbog*, bind 2. Skødstrup: Forlaget Oligo.
- Nationalt Videnscenter for Demens (2020, 10. september). *The Mobilization-Observation-Behaviour-Intensity-Dementia Pain Scale (MOBID)*. Tilgængelig fra <https://videnscenterfordemens.dk/da/simpel-side/mobilization-observation-behaviour-intensity-dementia-pain-scale-mobid> [lokaliseret 19-10-2020].
- Nylander, L. et al. (2014). Vuxna med utvecklingsstörning en eftersatt grupp i sjukvården. *Läkartidningen*, Vol. 111: CU49.
- Owren, T. & Linde, S. (2017). Mellom vilje og valg: En drøfting av tjenesteyternes handlinger og begrunnelser i fire eksempler på insisterende praksis. *Tidsskrift for Omsorgsforskning*, Vol. 3(01): 55-63.
- Prasher, V.P. & Janicki, M.P. (2002). *Physical Health of Adults with Intellectual and Developmental Disabilities*. Oxford: Blackwell.
- Region Midtjylland (2013, 11. november). *Bevidst livsstil minimerer medicinforbrug for udviklingshæmmede*. Region Midtjylland. Tilgængelig fra <https://www.rm.dk/om->

os/aktuelt/nyheder/News_2013/11-november/bevidst-livsstil-minimerer-medicinforbrug-for-udviklingshæmmede/ [lokaliseret 08-01-2021].

Region Midtjylland (u.å.). *Bevidst livsstil minimerer medicinforbrug for udviklingshæmmede*. Tilgængelig fra: https://www.rm.dk/om-os/aktuelt/nyheder/News_2013/11-november/bevidst-livsstil-minimerer-medicinforbrug-for-udviklingshæmmede/ [lokaliseret 18-03-2021].

Robertsen, J. et al. (2014). The impact of Health Checks for People with Intellectual disabilities: An updated Systematic Review of Evidence. *Research in Developmental Disabilities*, Vol. 35(10): 2450-2462.

Rørbæk, M. (2011, 7. januar). Nordmænd indfører sundhedstjek til udviklingshæmmede. *Socialpædagogen*, (1). Tilgængelig fra: <https://socialpaedagogen.sl.dk/arkiv/2011/helbred-og-udviklingshaemning-nordmaend-indfoerer-sundhedstjek-til-udviklingshaemmede/> [lokaliseret 27-11-2020].

Skorpen, Stine et al. (2017). Smerter hos personer med psykisk udviklingshemning. *Sykepleien forskning*, (64151).

Socialpædagogen Online (2014). Det skal være sjovt at slå dovenskab. *Socialpædagogen Online*, Vol. 71(20): 14-17.

Socialstyrelsen (2017, 17. februar). *Motiverende Interview*. Socialstyrelsen. Tilgængelig fra: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/Udviklings-og-Investeringsprogrammerne/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder-born-og-unge/mi> [lokaliseret 08-01-2021].

Socialstyrelsen (2019). *Voksne med udviklingshæmning*. Vidensportalen på det sociale område. Tilgængelig fra <https://vidensportal.dk/handicap/voksne-med-udviklingshaemning> [lokaliseret 08-01-2021].

Socialstyrelsen (2019, 8. januar). *Et historisk blik*. Socialstyrelsen. Tilgængelig fra: <https://socialstyrelsen.dk/handicap/udviklingshaemning/om-udviklingshaemning/et-historisk-blik> [Lokaliseret 19-10-2020].

Socialstyrelsen (2019, 8. januar). Om udviklingshæmning. Socialstyrelsen. Tilgængelig fra: <https://socialstyrelsen.dk/handicap/udviklingshaemning/om-udviklingshaemning/udviklingshaemning-i-tal> [lokaliseret 14-01-2021].

Socialstyrelsen. (2017, 17. februar). *Motiverende Interview*. Socialstyrelsen. Tilgængelig fra: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/Udviklings-og-Investeringsprogrammerne/dokumenterede-metoder-born-og-unge/om-dokumenterede-metoder-born-og-unge/mi> [lokaliseret 08-01-2021].

Sørensen, J. et al. (2013). *Barrierer for lige adgang til det primære sundhedsvæsen: For personer med en intellektuel eller psykisk funktionsnedsættelse*. Taastrup: Danske Handicaporganisationer.

Sørensen, Jeppe & Stenbæk, Marie (2013). *Borgeren i centrum: Afrapportering af projekt om forebyggelse, sundhedsfremme og rehabilitering for personer med handicap*. Rapport. Taastrup: Danske Handicaporganisationer.

Sørensen, Jeppe et al. (2013). *Barrierer for lige adgang til det primære sundhedsvæsen: For personer med en intellektuel eller psykisk funktionsnedsættelse*. Taastrup: Danske Handicaporganisationer.

- Sørensen, Maria & Nielsen, Andrea H. (2018). Sansebearbejdning i pædagogisk kontekst. I: Sørensen, Kurt et al., *Udviklingshæmning: En grundbog*. Bind 1. (s.143-161). Skødstrup: Forlaget Oligo.
- Sørensen, Maria & Rasmussen, Ninasofie (2020). Det gode måltid. I: Sørensen, Kurt et al. (2020), *Udviklingshæmning: En grundbog*. Bind 2 (s.119-148). Skødstrup: Forlaget Oligo.
- Statens Institut for Folkesundhed (2020). *Når bevægelse bevæger: Team Tvilling og Cykling uden alder*. Syddansk Universitet. Tilgængelig fra www.sdu.dk/da/sif/forskning/projekter/naar_bevaegelse_bevaeger_cfi [lokaliseret 01-12-2020].
- Sundhedsstyrelsen (2009). *Lighed i sundhed: Sundhedsfremme og forebyggelse målrettet borgere uden for arbejdsmarkedet*. Kbh.: Sundhedsstyrelsen, Center for Forebyggelse.
- Sundhedsstyrelsen (2011). *Ulighed i Sundhed: Årsager og indsatser*. Rapport. København: Sundhedsstyrelsen.
- Sundhedsstyrelsen (2019). *Evaluering: Tidlig opsporing af sygdom hos borgere med betydelige kognitive og psykiske funktionsevnedssættelser. Anden delrapport af satspuljeprojektet "Fremme af lighed i sundhed og sundhedsvæsenet"*. Kbh.: Sundhedsstyrelsen.
- Sundhedsstyrelsen (u.å.). *Begrebsbasen*. Sundhedsstyrelsen. Tilgængelig fra: <http://sundhedsdata.item.dk/> [Lokaliseret 17-01-2021].
- Sundhedsstyrelsen. (2019). *Evaluering: Tidlig opsporing af sygdom hos borgere med betydelige kognitive og psykiske funktionsevnedssættelser. Anden delrapport af satspuljeprojektet "Fremme af lighed i sundhed og sundhedsvæsenet"*. Kongens Lyngby: COWI.
- Sveriges Kommuner och Landsting (2018). *Hur skapar vi bättre hälsa för personer med funktionsnedsättning? Beskrivning av ojämlikheter i dag samt förslag på förändrade arbetsätt*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.
- Team Tvilling (2018). *Derfor skal jeres kommune være en del af Team Tvilling*. Østerbro: Team Tvilling.
- Team Tvilling (u.å.a). *Om foreningen*. Team Tvilling. Tilgængelig fra <https://teamtvilling.dk/om-foreningen/> [lokaliseret 01-12-2020].
- Team Tvilling (u.å.b). *Opstart af afdeling*. Team Tvilling. Tilgængelig fra <https://teamtvilling.dk/opstart-af-afdeling/> [lokaliseret 01-12-2020].
- Tørris, Christine et al. (2015). Hvordan etablere en sunn livsstil hos en overvektig inaktiv kvinde med psykisk udviklingshemning. *Nordisk Tidsskrift for Helseforskning*, Vol. 11(1): 180-191.
- UCC et al. (2015). *Afstemt pædagogik: Metodebeskrivelse Del I: Teoretisk grundlag*. Odense: Socialstyrelsen.
- Vallgård, S. (2005). Hvad er sundhedsfremme? En analyse af begrebet og styringsmetoderne. *Tidsskrift for forskning og i sygdom og samfund*, Vol. 2(3): 15-31.
- VIVE (2019). *Fokus på sundhed i socialpsykiatrien. Evaluering af indsatsen "Gå til lægen i tide"*. Rapport. Kbh.: VIVE.
- Wallén, Eva Flygare (2014). *Betydelsen av hälsamma kost- och motionsvanor hos personer med utvecklingsstörning: En sammanställning av evidens*. Evidensrapport nr. 5. Stockholm: Habilitering & Hälsa. Stockholms Läns Landsting.

Widerlund, L. (2012). Delaktighet som hälsofrämjande faktor, med fokus på personer med utvecklingsstörning. I: Möller, A. (red.), *Funktionshinder ut ett folkhälsoperspektiv* (s. 11-23). Göteborg: Nordic School of Public Health.

Winther, H. et al. (2018). *Forundersøgelse om Team Tvilling: Når Bevægelse Bevæger: Om betydningen af positive kropsoplevelser, ligeværdige relationer og identitetsudviklende fællesskaber for mennesker med store bevægelsesbegrænsninger*. København: Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk